بخش دوم و پایانی

عبور از بودا

والپوله سری راهوله - ترجمه مسعود فریامنش

دینداری در غیاب متافیزیک

بودا می گوید: «ای بیکوها (رهروان)، من می گویم که از میان بردن آلایش ها و ناپاکی ها مناسب کسی است که می داند و می بیند نه کسی که نمی داند و نمی بیند.»[۲۴]

همواره مسأله، دانستن و دیدن است و نه باور داشتن. تعلیم بودا به ابی - پسیکه[۲۵] توصیف شده است، دعوت شما است به «بیایید و ببینید» و نه «بیایید و باور آرید». در سراسر متون بودایی عباراتی هست که در اشاره به اشخاصی به کار رفته است که حقیقت را دریافته اند: «چشم بی غبار و بی نقص حقیقت (دمه ککو) بیدار شده.» و حقیقت را دیده است، به حقیقت رسیده است، حقیقت را شناخته است، به درون حقیقت خلیده است، از شک گذر کرده و بی تزلزل است.» «از این رهگذر، با فرزانگی راستین، حقیقت را چنان که هست (یتابوتم) می بینید.»[۲۶] بودا در اشاره به روش شدگی خودش گفت: چشم گشوده شد، معرفت به بار آمد، فرزانگی نمایان شد، دانش حاصل آمد، نور درخشیدن گرفت.»[۲۷] همواره دیدن از طریق معرفت یا فرزانگی (نیانه - دسنه) است و نه باور آوردن از طریق ایمان.

در زمانی که راست کیشی برهمنی بدون هیچ مدارایی بر باور آوردن و پذیرش سنت و مرجعیت خویش به مثابه تنها حقیقت مسلم پای می فشرد، ارزش این معنا هرچه بیشتر روشن می شود. بودا به دسته براهمنان، پندی به غایت مهم می دهد: «شایسته مردی فرزانه نیست که بر حقیقتی که به این نتیجه منتهی می شود، اصرار ورزد (به معنای حقیقی کلمه از آن دفاع کند)؛ تنها همین حقیقت است و هر چیز دیگری باطل است.» بودا برای توضیح تصور پافشاری بر حقیقت یا دفاع از آن گفت: «آدمی ایمان دارد. اگر بگوید «این ایمان من است»، تا اینجا او بر حقیقت پای می فشرد. اما از این طریق او نمی تواند به این نتیجه برسد: «تنها همین حقیقت است و هر چیز دیگری باطل است.» به دیگر سخن، انسان می تواند به آنچه دوست دارد باور بیاورد و می تواند بگوید: «من به این باور دارم.» تا اینجا او حقیقت را پاس داشته است. اما به دلیل باور یا ایمانش نباید بگوید که آنچه بدان باور دارد تنها حقیقت است و هر چیز دیگری باطل است. بودا می گوید: «دلبسته یک چیز (یک دیدگاه) بودن و چیزهای (دیدگاههای) دیگر را سبک شمردن همان است که فرزانگان آن را بند و مانع می نامند.» یک بار که بودا آموزه علت و معلول را برای شاگردانش توضیح می داد، ایشان گفتند که این آموزه را به وضوح دیده و دریافته اند. سپس بودا گفت: «ای بیکوها، حتی این دیدگاه که اینقدر واضح و روشن است، اگر به آن بیاویزید، اگر شیفته آن شوید، اگر آن را پاس بدارید، اگر پای بند آن شوید، اگر به آن دل نهید، بدین ترتیب درنیافته اید که تعلیم بسان بلمی است برای گذشتن و نه برای آویختن.» بودا در جایی دیگر، این تشبیه معروف را توضیح می دهد که در آن تعلیم او با بلمی برای گذشتن و نه برای آویختن و به دوش کشیدن مقایسه شده است: «ای بیکوها، شخصی در سفر است. به رودخانه ای بزرگ می رسد. این کرانه پرمخاطره است، اما سوی دیگر کرانه امن و بی خطر است. نه زورقی هست برای رفتن به کرانه دیگر، که امن و بی خطر است و نه پلی هست برای گذشتن. او با خود می گوید: «این دریای آب گسترده است و کرانه این سوی آکنده از خطر، اما کرانه دیگر امن و بی خطر است. نه زورقی هست برای رفتن به سوی دیگر، نه پلی هست برای گذشتن. بنابراین خوب است اگر علف، چوب و شاخه گردآورم و بلمی بسازم و با کمک آن و دست و پا زنان بکوشم به سلامت به آن سوی دیگر بروم.» ای بیکوها، سپس آن مرد علف، چوب و شاخه گرد می آورد و بلمی می سازد و با کمک آن و دست و پازنان، به سلامت به آن سوی دیگر می رود. با گذشتن و رسیدن به آن سوی دیگر، او می اندیشد که: «این بلم کمک بزرگی برای من بود. با کمک آن و دست و پا زنان به سلامت به این سو رسیده ام. خوب است هر جا که می روم آن را به دست گیرم یا به دوش کشم.» ای بیکوها، چه فکر می کنید، اگر او به این روش عمل کند، عملی مناسب با آن بلم انجام داده است؟ «خیر». پس او باید به کدام روش عمل کند که مناسب بلم باشد؟ آن مرد با عبور و رسیدن به سوی دیگر باید بیندیشد که «این بلم کمک بزرگی به من بود و من با کمک آن و دست و پازنان بکوشم به سلامت به این سو رسیده ام. خوب است که من این بلم را به ساحل خاک کشم، یا آن را به چیز ببندم و روی آب رها کنم، سپس راه خود را به هر آن کجا که باشد پیش گیرم. آن مرد با عملی این چنین با آن بلم، عملی صحیح انجام داده است.» ای بیکوها، به همین طریق، من به شما آموزه ای شبیه یک بلم تعلیم داده ام - برای گذشتن و نه برای به دوش کشیدن (به معنای واقعی نه برای آویختن). ای بیکوها، چه فکر می کنید، آیا او به تعلیم همانند یک بلم است، حتی باید از امور خیر (دمه) دست کشد و به طریق اولی از امور شر (ادمه)[۲۸] نیز دست کشد.»[۲۹]

از این تمثیل کاملاً روشن می شود که تعلیم بودا برای رساندن انسان به امنیت، صلح، شادمانی، آرامش تحقق نیروانه منظور شده است. تمامت آموزه ای که بودا تعلیم داد به این غایت ختم می شود. او صرفاً چیزهایی برای ارضای کنجکاوی عقل نمی گوید. او یک آموزگار مصلحت اندیش بود و فقط آن چیزهایی را تعلیم داد که صلح و شادمانی را برای انسان به بار می آورد. بودا به بحث درباره مسائل مابعدالطبیعی غیرضروری، که کاملاً نظری هستند و مشکلات غیروافعی را ایجاد می کنند، علاقه ای نداشت. بودا مسائل مابعدالطبیعی غیرضروری را «بر هوت نظرها» می دانست. به نظر می رسد که در میان شاگردانش کسانی بوده اند که ارزش این طرز تلقی او را درک نمی کردند. زیرا یکی از آنان در سؤال سنتی معروف درباره مشکلات مابعدالطبیعی را بر بودا عرضه کرد و پاسخ های آنها را از او خواست. یک روز وی از مراقبه عصر برخاست و نزد بودا رفت، به او عرض ادب کرد و پهلو به پهلوی او نشست: «هنگامی که تنهایی به مراقبه نشسته بودم، این اندیشه از خاطرم گذشت: این مشکلات مبهم وجود دارد و آن خجسته آنها را به کناری نهاده و فروگذاشته است. یعنی ۱) آیا عالم سرمدی است یا ۲) فانی ۳) آیا عالم کرانمند است یا ۴) ناکرانمند ۵) آیا نفس همان تن است یا ۶) نفس یک چیز است و تن چیزی دیگر ۷) آیا تتاگته پس از مرگ هستی دارد یا ۸) پس از مرگ هستی ندارد ۹) آیا او پس از مرگ (در یک زمان) هم هستی دارد و هم هستی ندارد یا ۱۰) او (در یک زمان) هم هستی ندارد و هم ناهستی.

این مشکلات را آن خجسته برای من توضیح نداده است. این (طرز تلقی) مرا خشنود نمی کند و من ارزش آن را درنمی یابم. نزد آن خجسته خواهم رفت و درباره این موضوع از او خواهم پرسید. اگر آن خجسته آنها را برای من توضیح دهد، پس من زندگی قدسی را تحت ارشاد او پی خواهم گرفت. اگر او آنها را برایم توضیح ندهد، انجمن را رها خواهم کرد و سرخویش خواهم گرفت. اگر آن خجسته می داند که عالم سرمدی است، پس بگذار آن را اینگونه برایم توضیح دهد. اگر آن خجسته می داند که عالم سرمدی نیست، پس بگذار اینگونه بگوید. اگر آن خجسته نمی داند که آیا جهان سرمدی یا فانی است و غیره، پس برای شخصی که نمی داند، صادقانه است که بگوید: «من نمی دانم، من نمی بینم.»

پاسخ بودا به این سالک برای میلیونها نفر در جهان امروز که وقت گرانبهایشان را بر سر مسائل مابعدالطبیعی ضایع می کنند و آرامش ذهنشان را بی جهت بر هم می زنند، سودمند تواند بود: «ای مالونکیه پوته، به هیچگاه به تو گفته ام که مالونکیه پوته بیا و زندگی قدسی را تحت ارشاد من پیش گیر و من می خواهم این مسائل را برای تو توضیح دهم؟»

- «خیر».

- پس، مالونکیه پوته، من به تو نمی گویم «بیا و زندگی قدسی را تحت ارشاد من سر کن و من می خواهم این مسائل را برای تو توضیح دهم.»

و نه تو به من گفته ای که: «من می خواهم زندگی قدسی را تحت ارشاد آن خجسته سر کنم و او می خواهد این مسائل را برایم توضیح دهد.» در این صورت، تو شخص نادانی هستی، چه کسی دست رد بر سینه دیگری می زند.

ای مالونکیه پوته اگر کسی بگوید: «من نمی خواهم زندگی قدسی را تحت ارشاد آن خجسته سر کنم تا اینکه او این مسائل را توضیح دهد، ممکن است با این مسائل که تتاگته به آنها پاسخ نداده بمیرد. مالونکیه پوته کسی را فرض کن که با تیری زهرآلود مجروح شده و دوستان و خویشانش او را نزد جراح می برند. پس کسی را فرض کن که می گوید: «من نخواهم گذاشت این تیر بیرون آورده شود تا اینکه بدانم چه کسی آن را به من انداخته، آیا او یک کشتریه[۳۰] از طبقه جنگجویان) بوده یا یک براهمن[۳۱] (از طبقه روحانیون)، یا یک ویشیه[۳۲] (از طبقه بازرگانان و کشتکاران) بوده یا یک شودره[۳۳] (از طبقه پست جمعه)، نام یا خانواده اش چه بود. آیا قامتش بلند، کوتاه یا میانه است؛ آیا رنگ چهره اش سیاه، گندمگون یا سرخ است؛ از دهکده، شهر کوچک یا شهر بزرگ می آید. من نخواهم گذاشت این تیر درآورده شود تا اینکه جنس کمانی که با آن تیر خورده ام را بدانم، نوع زهبی که به کار گرفته شده، جنس تیر، نوع پری که بر روی تیر به کار رفته و نوع ماده ای که در نوک تیر به کار رفته است چیست.» مالونکیه پوته آن مرد بدون داشتن هیچ یک از این چیزها خواهد مرد. با این همه، مالونکیه پوته اگر کسی بگوید: «من نمی خواهم زندگی قدسی را تحت ارشاد آن خجسته دنبال کنم تا اینکه او این مسائل از قبیل: آیا عالم سرمدی است یا نه و غیره را پاسخ گوید»، او با این مسائل که تتاگته به آنها پاسخ نداده خواهد مرد. سپس بودا برای مالونکیه پوته توضیح می دهد که زندگی قدسی بسته به این نظرات نیست. هر عقیده ای که شخص درباره این مشکلات داشته باشد، تولد، پیرسالی، زوال، مرگ، اندوه، زاری، درد، غم، محنت و توقف چیزی که من در همین زندگی تصریح کرده ام (یعنی نیروانه)» هست. بنابراین، مالونکیه پوته، به یاد داشته باش که آنچه را توضیح داده ام، توضیح شده بدان و آنچه را که توضیح نداده ام، توضیح داده نشده بدان. آن چیزهایی که توضیح نداده ام، کدامند؟ خواه عالم سرمدی باشد یا نباشد و غیره (آن ده عقیده)، من آن را توضیح نداده ام. مالونکیه پوته، چرا من آنها را توضیح نداده ام؟ زیرا آن برای تو سودمند نیست و اساساً ارتباطی با زندگی قدسی معنوی[۳۴] ندارد. زیرا به بیزاری، وارستگی، توقف، آرامش، بینش عمیق، تحقق کامل و نیروانه منجر نمی شود. از این روست که من درباره آنها با تو سخن نگفته ام. «پس مالونکیه پوته، من چه چیزی را توضیح داده ام؟ من دوکه (رنج)، پیدایی دوکه»[۳۵] توقف دوکه و راهی که به توقف دوکه می برد، را توضیح داده ام. مالونکیه پوته، چرا آنها را توضیح داده ام، زیرا آن سودمند است و اساساً به زندگی قدسی کامل و نیروانه می انجامد و از این رو آنها را توضیح داده ام.»[۳۶]

پی نوشت

(24)SII(PTS), p.117
(25) ehi - passika
(26) j.E.SV, (PTS), p.423, III
(27) SV(PTS),p422
(28) adhamma
(29) MI(PTS),pp .134-135
درابیجا، دمه بنا بر تفسیر، هم به معنای دستاوردهای معنوی متعالی و هم به معنای نظرات و تصورات پاک است. حتی دلبستگی به اینها، هرچقدر هم که متعالی و پاک باشند، باید فروگذاشته شوند. (۱۰۹.MAII(PTS), p)
(30)Ksatriya
(31)Brahman
(32)Vaisya
(33)sudra
(34)the spiritual holy life
(35)dukkha
۳۶. به نظر می رسد که این پند بودا، برمالونکیه پوته تأثیری مطلوب داشته است. زیرا او در جایی دیگر حکایت کرده که باردیگر برای تعلیم نزد بودا رفته است و درپی آن یک ارهت شد.
A(Colombo, 1929), pp. 345-346 ;SIV (PTS), p. 72ff

کتاب اندیشه

فلسفه به زبان خودمانی!

* کتاب کوچک فلسفه
* گریگوری برگمن
* کیوان قبادیان
* نشر اختران

کم نیستند آدمهایی که خیال می کنند هر چیزی «خودمانی شدنی» باشد دست کم فلسفه، «خودمانی بشود» نیست. شاید حق دارند. تصویر اول از فلسفه، مفاهیم و عبارات کشدار و کرتاب و دیریابی مثل هیولا، عرض، صورت، ماده و... است. این معضل فقط گریبان فلسفه های کلاسیک ماقبل کانت را نمی گیرد. حتی در کانت - این فیلسوفی که بیمار محترض متافیزیک را در گور خوابانَد - هم کلماتی از جنس استعلایی، شاکله، فاهمه و... فراوان است. به خاطر همین است که کلمه فلسفه که به میان می آید بلافاصله رسمیت و خشکی هم به میان می آید. احتمالاً عامه مردم، فیلسوفان را آدم هایی غیرعادی، عقل شان را عقل هایی باف انده، علایق شان را علایقی هپروتی و زندگی معمول شان را زندگی شکست خورده می دانند. هر قدر هم تلاش می کنیم از لابلای کتاب های فیلسوفان به نادرستی این تصور عامه پی ببریم، موفق نمی شویم. قبلاً کتاب «دنیای سوفی» اثر یوستین گوردر با دو ترجمه به پارسی درآمده بود. آن کتاب می خواست روایتی همه فهم از تاریخ فلسفه به دست دهد. جای آن کتاب محفوظ، اما اینک کتاب کوچک فلسفه به چاپ رسیده است تا به قول خودش «حکمت بزرگترین اندیشمندان جهان را به زبانی خودمانی» توضیح دهد. کتاب، به هیچ وجه سبک نیست و نمی خواهد قدر فیلسوفان و فلسفه را سبک کند اما قصد دارد جوری از فلسفه حرف بزند که من عامی هم بفهمم! این قصد حتی از طرح جلد کتاب هم - که تصویر یک گاو عینکی را نشان می دهد که کتابی را در دست گرفته و روی آن کلمه حقیقت را به غلط «حقیغط» نوشته - پیداست. در این کتاب، علاوه بر پیش گفتار که به چیستی و چرایی فلسفه می پردازد، از تالس تا کواین را در ۲۴ فصل بخوانید، بخندید و بفهمید. این یعنی فلسفه به زبان خودمانی!

آگهی مزایده
S.G.S.Co.
شرکت سازه گستر سایپا در نظر دارد ورق های مازاد بر نیاز خود را با ضخامت های 0.7,0.55,0.5 میلی متر را از طریق برگزاری مزایده بفروش برساند. متقاضیان جهت کسب اطلاعات بیشتر و دریافت اوراق و اسناد مزایده می توانند همه روزه به استثنای روزهای تعطیل به آدرس: کیلومتر ۹ جاده مخصوص کرج - روبروی پارس خودرو مراجعه نمایند.
روابط عمومی سازه گستر سایپا

آگهی مناقصه خرید
شماره ۴۰۲/۸۴/۰۹
گروه ملی صنعتی فولاد ایران درنظر دارد مواد نسوز مشروح ذیل موردنیاز کارخانجات فولادسازی خود را از طریق مناقصه تأمین نماید.

ردیف درخواست	شرح کالا	مقدار	واحد
۴	جرم تعمیر گرم کف کوره (دولومیتی)	۷۰۰	تن
۵	آجر دولومیتی پاتیل (D20A)	۵۰/۰۰۰	قالب
۶	آجر دولومیتی پاتیل (D20B)	۱۱/۰۰۰	قالب
۷	آجر دولومیتی کف پاتیل (PD200)	۱۶/۵۰۰	قالب

لذا از کلیه تأمین کنندگان معتبر برای شرکت در مناقصه دعوت می شود تا ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ انتشار این آگهی با در دست داشتن فیش واریزی مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال (غیرقابل استرداد) به حساب جاری ۲۲۲۲ گروه ملی صنعتی فولاد ایران نزد بانک صادرات شعبه ۳۴۴۶ گروه ملی برای دریافت اسناد مناقصه به نشانی ذیل مراجعه نمایند.
اهواز، کیلومتر ۹ جاده اهواز - خرمشهر، کارخانجات گروه ملی صنعتی فولاد ایران، اداره خرید داخل،
تلفن: ۳-۳۳۱۱۱۰۲-۰۶۱۱
نمابر: ۳۳۱۱۱۰۰-۰۶۱۱
روابط عمومی

آگهی مزایده
سازمان بهزیستی استان آذربایجان غربی درنظر دارد تعدادی از خودروهای اسقاطی و از رده خارج خود را از طریق مزایده عمومی به صورت اوراقی به فروش رساند. متقاضیان می توانند برای کسب اطلاع بیشتر و تحویل برگ شرایط شرکت در مزایده از تاریخ ۸۴/۷/۱۰ تا ۸۴/۷/۱۱ در ساعات اداری به ستاد بهزیستی استان، طبقه اول، اتاق اموال، واقع در اول خیابان شهید بهشتی مراجعه نمایند.
تلفن تماس: ۹-۳۳۴۱۶۰۸-۰۴۴۱
سازمان بهزیستی آذربایجان غربی

محیط زیست سالم هدیه ای برای نسل آینده
شرکت صنعتی گام اراک (طراح، تولید کننده سازه های فولادی برج های انتقال نیرو و مجری پروژه های کلید تحویل برق فشار قوی) با اعتقاد بر ارزشهای انسانی و پیروی از آرمان «تولید سبز، محصول برتر و محیط زیست سالم» سعی در ایجاد و برقراری سیستم مدیریت زیست محیطی براساس استاندارد ISO 14001:2004 را دارد.
لذا از کلیه طرفهای ذینفع تقاضا می شود نظرات و پیشنهادات خود را در راستای بهبود استقرار این سیستم به نشانی: اراک، صندوق پستی ۹۸۶/۳۸۱۳۵ ارسال و یا توسط تماس تلفنی با شماره های ۶-۳۲۳۰۱۳۱۳-۰۸۶۱-۴ آقای مهندس طلائی نماینده مدیریت اعلان نمایند.

آگهی مناقصه
دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی دانشگاه در نظر دارد، پروژه خاکبرداری و زیرسازی (مخلوط ریزی) ۳ کیلومتر جاده درجه ۳ طرح جنگلداری صلاح الدین کلا و آغوزچال را از طریق مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید.
علاقه مندان برای کسب اطلاعات بیشتر و دریافت اسناد مناقصه می توانند در ساعت اداری به دبیرخانه دانشکده واقع در: شهرستان نور مراجعه و پیشنهادات خود را پس از بازدید در محل اجرای پروژه حداکثر تا ساعت ۱۲ روز چهارشنبه مورخ ۸۴/۷/۶ به همان واحد تحویل نمایند.
نشانی: مازندران، شهرستان نور، خیابان امام رضا (ع)، دانشکده منابع طبیعی و علوم دریایی، تلفن تماس: ۰۱۲۲۶۲۵۳۱۰۱
روابط عمومی دانشگاه

آگهی فراخوان شناسایی پیمانکار
پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی قصد دارد برای احداث پروژه محیط های مصر شده (Containment) تراریخته با درجه ایمنی BSL-3 در کرج از شرکت های واجد سابقه و تجربه در زمینه فوق برای شرکت در مناقصه دعوت به عمل آورد.
شرکت هایی که آمادگی اجرای پروژه را دارند می توانند ظرف مدت یک هفته از تاریخ انتشار آگهی با مراجعه به دبیرخانه پژوهشکده به نشانی کرج، ابتدای جاده ماهدشت، محوطه موسسه اصلاح بذر، پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی، نسبت به دریافت اطلاعات پروژه و ارسال سوابق کاری، لیست ماشین آلات کارگاه تولید، عوامل اجرایی و تحقیقاتی و نمونه پروژه های مرتبط و گواهینامه های مربوطه اقدام نمایند.
محل پروژه: نشانی موسسه
مدت پیمان: ۱۸ ماه
زیربنا: حدود ۱۸۰۰ متر
مبلغ برآورد: ۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

آگهی مزایده عمومی
سازمان حمل و نقل همگانی شهر الوند و حومه
درنظر دارد به استناد مجوز شماره ۱۴۸۸ مورخ ۸۴/۵/۲۹ شورای محترم اسلامی شهر الوند نسبت به فروش ۶ دستگاه اتوبوس شهری مدل ۱۳۷۶ خود را از طریق مزایده عمومی اقدام نماید.
متقاضیان از تاریخ ۸۴/۷/۱ لغایت ۸۴/۷/۲۰ می توانند برای دریافت اسناد مزایده و بازدید از اتوبوسها به نشانی: شهر الوند، میدان ناله، ابتدای خیابان دکتر رحیمیان، طبقه فوقانی آژانس شرکت پارس مراجعه نمایند.
ضمناً برای کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن: ۲۲۳۹۶۳-۰۲۸۲ تماس حاصل نمایند.
روابط عمومی
سازمان حمل و نقل همگانی شهر الوند و حومه

آگهی مناقصه
توجه ۸۴/۱۱ توجه
شهرداری اروندکنار نیاز به دستگاههای ذیل دارد. لذا از کسانی که توانایی تأمین دارند دعوت می شود برای دریافت اسناد مناقصه از تاریخ انتشار به مدت ۱۰ روز به امور قراردادهای شهرداری مراجعه نمایند.
۱- الکتروپمپ HP- ۷۵ KW ۱۰۲ همراه با تابلوی برق یک دستگاه با مارک ستتر از مشهد.
۲- پمپ گریز از مرکز ۲۵۰-۴۰۰ مکش ۱۲ اینچ دهش ۱۰ اینچ یک دستگاه
۳- الکتروپمپ HP- ۵۵ KW ۷۵ همراه با تابلوی برق دو دستگاه
۴- پمپ گریز از مرکز ۲۰۰-۱۵۰ مکش ۸ اینچ دهش ۶ اینچ دو دستگاه
تلفن: ۰۶۳۲۷۲۲۴۶۶
نمابر: ۰۶۳۲۷۲۲۴۷۷
روابط عمومی شهرداری اروندکنار